

Varmt välkommen till det femte
Bärkraftmötet!

Omställning pågår.

Bärkraftprisets omröstning: <http://etc.ch/dDxc>

Medaktörerna utgör på många sätt navet i bärkraft.ax. Medaktörerna samordnar löpande planering av och åtgärder för agendans förverkligande. Arrangerar det årliga Bärkraftmötet.

ABF Åland	Ams	Emmaus
Folkhälsan	Företagarna på Åland	Företagsam skärgård
Högskolan på Åland	Landsbygdsutvecklingen	
Leader Åland	Mariehamns stad	Mise
NIPÅ	Regnbågsfyren	Rädda Barnen
Rädda Lumparn	Röda Korset	SKUNK
Skördefestens Vänner		Sveriges generalkonsulat
Visit Åland	Ålands feministparaply	
Ålands fredsinstitut	Åland gymnasium	Ålands handikappförbund
Ålands Idrott	Ålands kommunförbund	
Ålands marthadistrikt		Ålands Natur & Miljö
Ålands naturskola	Ålands Näringsliv	
Ålands Ombudsmannamyndighet		Ålands Producentförbund
Ålands 4h	Ålands Vatten	ÅSUB
Östersjöfonden	Landskapsregeringen	

SUSTAINABLE DEVELOPMENT GOALS

17 GOALS TO TRANSFORM OUR WORLD

EUROPEAN SUSTAINABILITY AWARD 2019

In recognition of:

'The Development and Sustainability Agenda and the barkraft.ax Initiative'

by the Government of Åland (Finland)

As an outstanding contribution in the category: Public body (< 100.000 individuals)

EUROPEAN
SUSTAINABILITY
AWARD
April 2019

Frans Timmermans
First Vice-President of the European Commission

Program – Bärkraftmötet 2019

- Omställning pågår – goda exempel
- Statusrapport 3 – publicering och presentation
- Panelsamtal med utvecklings- och hållbarhetsrådet
- Utdelning av Bärkraftpriset 2019

Bärkraftpriset 2019

Finalister

bärkraft.ax

- Christian Pleijel, programdirektör KTH

Drivit igenom att Kökar blivit en av de 26 ledande europeiska öar i att bli fossilfria genom Eu projektet Clean Energy for EU Islands.

- Ålands Natur & Miljö, förening

Ålands största folkrörelse som lyckats inspirera många med sitt engagemang genom folkbildning, naturglädje och samhällspåverkan.

- Grarlunda Gård, verksamhet

En familjeverksamhet som arbetar med social hållbarhet och ett starkt miljötänk genom att bland annat engagera ungdomar och deras möbelsnickeri.

Så här röstar du på ditt val

- Gå in på följande länk:

<http://etc.ch/dDxc>

Omställning pågår

Fyra goda exempel

bärkraft.ax

Hållbar Diabetes

Diabetesföreningen på Åland r.f.
Presentation på Bärkraft 2019 på Alandica

Diabetesföreningen på Åland rf.

E-post: info@diabetes.ax

Postadress:
Skarpansvägen 30
AX-22100 Mariehamn

Diabetes - statistik

- Diabetiker i Finland: **ca 500 000**
 - Typ 1 - ca **50000**
 - Typ 2 - ca **350000**
 - Odiagnostiserade - ca **100000**
- Diabetiker globalt: **425 miljoner**
- **12 %** av de globala hälsoutgifterna är
är på grund av diabetes

<https://www.diabetesatlas.org/>

1 in 11 adults has diabetes (**425 million**)

12% of global health expenditure is spent on diabetes (**\$727 billion**)

1 in 2 adults with diabetes is undiagnosed (**212 million**)

Diabetesföreningen på Åland rf.

E-post: info@diabetes.ax

Postadress:

Skarpansvägen 30
AX-22100 Mariehamn

Diabetesföreningen på Åland r.f.

- Föreningen aktiv sedan 1985
- Totalt **342** medlemmar:
 - 324 vuxna
 - 18 barn
- Föreningens målsättning är:
 - att på sitt verksamhetsområde verka för att minska olägenheter som diabetes för med sig
 - att bevaka diabetikernas sociala förmåner
 - att verka som förbindelselänk mellan diabetikerna på sitt verksamhetsområde

Diabetesföreningen på Åland rf.

E-post: info@diabetes.ax

Postadress:
Skarpansvägen 30
AX-22100 Mariehamn

Bärkraft Åland - 4 principer

1. koncentrationsökning av ämnen från berggrunden (fossila bränslen, metaller och mineraler)
2. koncentrationsökning av ämnen från samhällets produktion (syntetiska substanser, kemikalier, som innehåller svårnedbrytbara ämnen; eller naturliga substanser som omsätts i större mängder än naturen kan ta hand om)
3. undanträngning av fysiska metoder (överuttag av naturresurser som vatten, skog, fisk eller matjord; intrång i viktiga naturområden för t ex byggande, introduktion av främmande och invasiva arter, produktion som resulterar i avfall istället för slutna kretslopp)
4. **och i det hållbara samhället bidrar vi inte till att människor utsätts för strukturella hinder för hälsa, inflytande, kompetensutveckling, opartiskhet och meningsskapande**

bärkraft.ax

Diabetesföreningen på Åland rf.

E-post: info@diabetes.ax

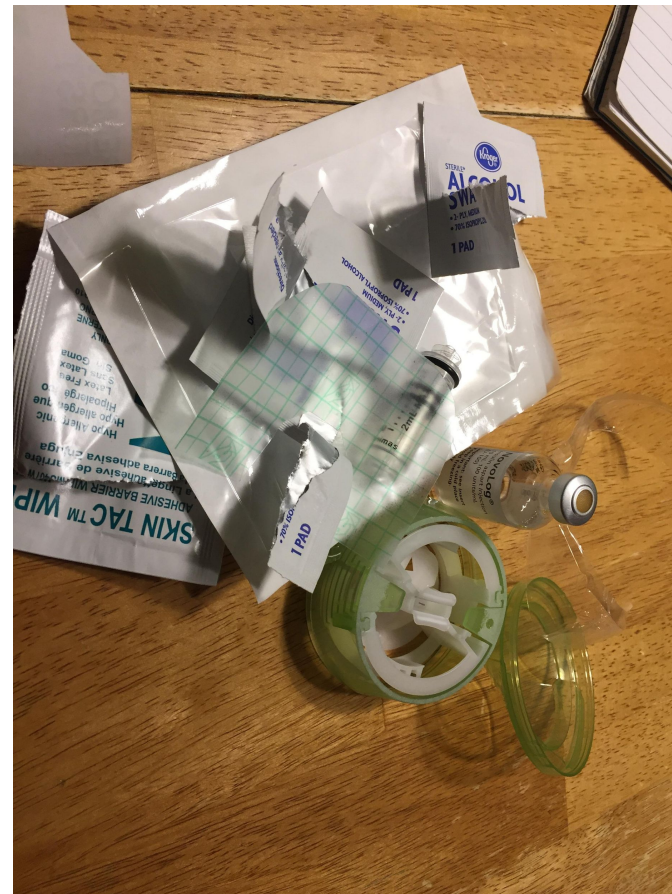
Postadress:

Skarpansvägen 30
AX-22100 Mariehamn

Diabetes och hållbarhet

Att vara diabetiker innebär inte enbart en belastning på individen utan även på miljön. De mediciner, verktyg och hjälpmedel som en diabetiker behöver för att överleva skapar mycket avfall.

Föreningen uppmuntrar medlemmar och sjukvård till att återvinna **“diabetes avfallet”** på ett hållbart sätt och att prioritera produkter som tillverkats på ett så hållbart och ekologiskt sätt som möjligt.

Diabetesföreningen på Åland rf.

E-post: info@diabetes.ax

Postadress:
Skarpansvägen 30
AX-22100 Mariehamn

Diabetes och hållbarhet

Föreningen bidrar också till att lyfta självförtroendet och välmåendet hos diabetiker, visa att en diabetiker kan göra precis vad som helst precis som friska människor. Detta är speciellt viktigt för unga diabetiker som känner en oro, skam eller depression på grund av sin diabetes.

Föreningen **deltar aktivt i och erbjuder friskvårdskuponger samt stöder medlemmars deltagande i olika motions-evenemang** för att bidra till ett friskare liv för alla diabetiker genom regelbunden motion och minska komplikationer och följsjukdomar av diabetes.

Diabetesföreningen på Åland rf.

E-post: info@diabetes.ax

Postadress:

Skarpansvägen 30
AX-22100 Mariehamn

Diabetes och hållbarhet

Diabetesföreningen på Åland rf.

E-post: info@diabetes.ax

Postadress:
Skarpansvägen 30
AX-22100 Mariehamn

Diabetes och hållbarhet

Föreningen har startat ett initiativ för att **återanvända gammal utrustning från Åländska organisationer och företag.**

Denna donerade utrustning kan sedan användas av diabetiker för att vårda sin diabetes.

Detta bidrar till ökad hållbarhet då utrustning som annars skulle slängas och skrotas återanvänds av diabetiker som stöd för vården.

Diabetesföreningen på Åland rf.

E-post: info@diabetes.ax

Postadress:

Skarpansvägen 30
AX-22100 Mariehamn

Exempel av utrustning för vård av diabetes

Mobiltelefoner kan användas för att spara diabetikers blodsocker information i Nightscout. Detta kan användas av diabetiker och speciellt av föräldrar till barn med diabetes för att få information om barnets blodsockernivåer på sina mobiler.

Diabetesföreningen på Åland rf.

E-post: info@diabetes.ax

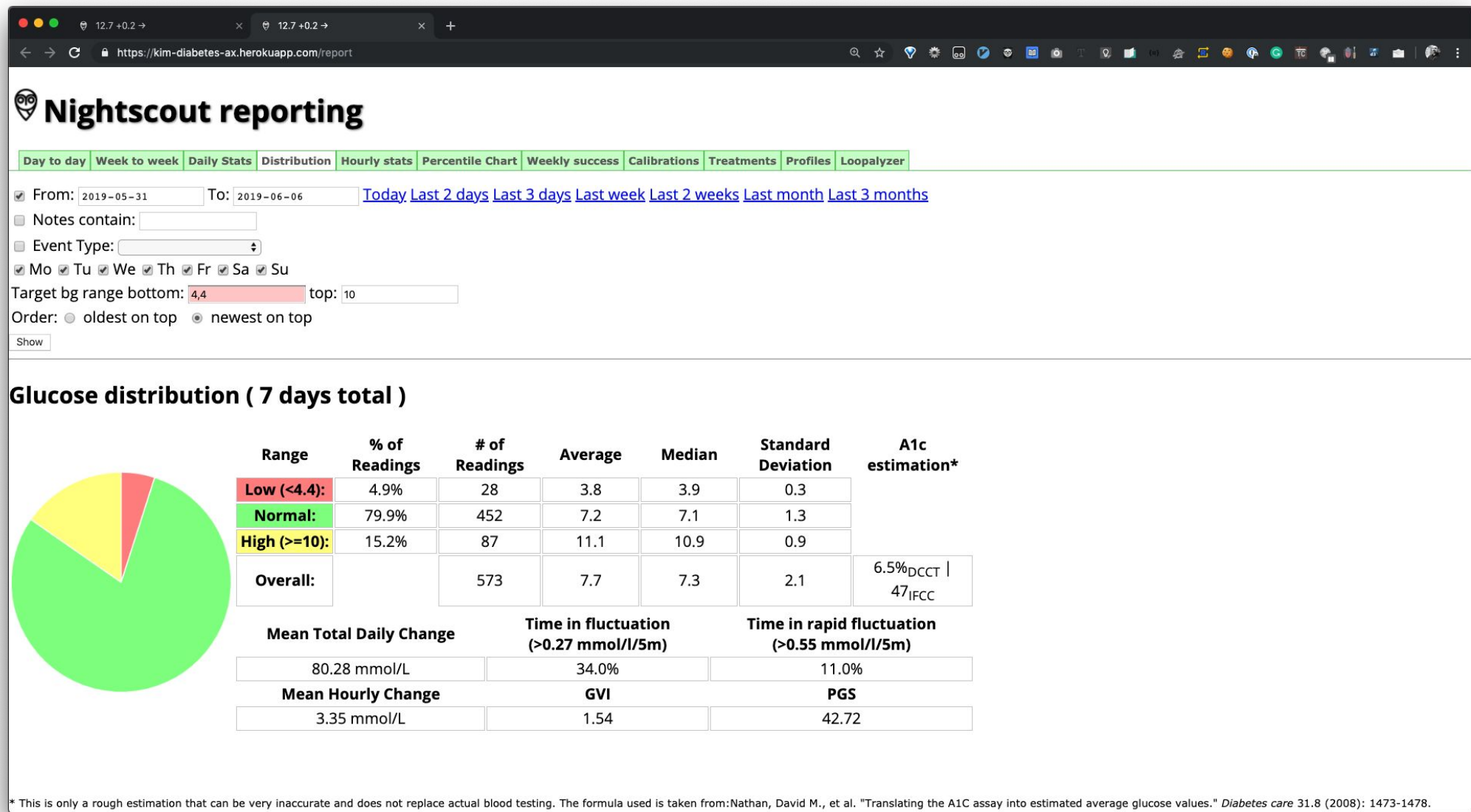
Postadress:
Skarpansvägen 30
AX-22100 Mariehamn

Diabetesföreningen på Åland rf.

E-post:
diabetesforeningen@handicampen.ax

Postadress:
Skarpansvägen 30
AX-22100 Mariehamn

Diabetesföreningen på Åland rf.

E-post:
diabetesforeningen@handicampen.ax

Postadress:
Skarpansvägen 30
AX-22100 Mariehamn

Tack!

Frågor eller funderingar? Intresse att donera utrustning åt föreningen?

Ta kontakt med mig på kim@diabetes.ax

Diabetesföreningen på Åland rf.

E-post: info@diabetes.ax

Postadress:

Skarpansvägen 30
AX-22100 Mariehamn

Vad är hållbarhet för Brändö?

Flöde	Åtgärder 2019	Åtgärder 2020–2022	Åtgärder 2023–2025	Vision
Aktiviteter	Finns snart utredning angående arbetsförhållanden (4.2).	Morötter för bredare utbud av aktiviteter (8).	Ordna kompetenshöjande aktiviteter i Brändö och bjud in deltagare från andra platser (6.1-6.3).	I Brändö är vi starka och trygga tillsammans! Vi står för en öppen gemenskap där alla har möjlighet att trivas med sig själva och varandra. Här lever vi ett aktivt liv i samklang med havet. Här gnistrar stjärnorna på natthimlen och mörkret och tystnaden är våra vänner. Det här är det föränderliga samhället som ger plats för samarbete och framåtanda för kommande generationer.
	Samtalsklubbar (8.1).	Aktiviteter för barnfamiljer.		
	Matlag: Man samlas och lagar jättemycket mat tillsammans.	Mera aktiviteter som förenar människor av andra orsaker än byn.		
	Ung och gammal - träffar / kompis.	Attitydskola (4.6).		
	Kravlösa mötesplatser, t.ex. ”gubbcafé”, matlagning osv i samarbete med folkhälsan och Röda korset (4.1).	Jobba med attityder redan från ung ålder (8.2).		
	Anställa aktivitetsledare, ungt -> mot gammalt (8).	Pris: Årets bästa attityd bland kommuninvånare.		
	Jippon för hela / alla i kommunen tillsammans – aktivitetsdag utan krav och mål (8).	Bank med förslag på fysiska uteaktiviteter som kan göras. Finns möjlighet till också ”utanför boxen” (4.6).		
Livsmedel	Kommunen stöder att besöksnäringar får Green Key certifiering (2).	Kommunen ska i god tid göra en beställning för det som behövs.	Algodling i före detta växthus.	
	Idétävling för att hitta användning för övergivna växthus.	Samarbete: en kökschef över alla kök.	Uppmaning: Hjälp och stöd från kommunen för kretsloppsbasead livsmedelsproduktion.	
		”Odlarringen”: Samarbete odling-försäljning-distribution.		
		Konkurrens: Närodlat, nyskördat, smak, spårbarhet.		

		Kommunen bjuder in till info/diskussion om hållbar livsmedelsproduktion med hjälp av t.ex. hushållningssällskapet m.fl. (2.3).		I Brändö är vi starka och trygga tillsammans! Vi står för en öppen gemenskap där alla har möjlighet att trivas med sig själva och varandra. Här lever vi ett aktivt liv i samklang med havet. Här gnistrar stjärnorna på natthimlen och mörkret och tystnaden är våra vänner. Det här är det föränderliga samhället som ger plats för samarbete och framåtanda för kommande generationer.
		Reko.		
		Producera grönsaker och odlat och sälj direkt från producent till konsument.		
		Försäljning av veckans skördelåda.		
		Återgå till mera samarbete, t.ex. odla potatis tillsammans. Privat community garden.		
Kommunikation	Valfrihet om man vill ha info i pappersform (3.)	Nya rutiner för upphandling.	Skärgården behöver en lobbare.	
	Byta namn på nuvarande Köp o Sälj (3).	Inflyttningsbefrämjande åtgärder.		
	Övergå till elektronisk informationsspridning (3.3).	Påminna om att det finns stöd för att bli kvitt olika former av missbruk samt tillgång till självtester (4.8).		
Avfall	Plast ersätts med trä och metall (1.4).	Första kommun att bli nyårsrakETFri.	Organiserad kompostering av fiskrens, matrester mm, samling så att det kommer till nytt.	
	Medicinmottagning på butiken och till exempel Ninni/apotekare kan ta med sig (2.13).	Utreda möjligheterna till årliga temakampanjer (för att samla in särskilt avfall).	Mer öppet på soptippen.	
	Återanvändning, lådor utrymme, där vi kan lämna på riktigt bra saker, inte sopor.	Enskilda avlopp Kolla inventering + använda reningsverk och skicka påminnelse till de som ännu inte gjort (2.1).	Skrotningsbidrag växthus.	
		Gör kontrollåtgärdsplan och begär uppgifter om enskilda avlopp (2.1).	Sopavgift per vikt.	
		Bytesdagen Flera loppisar, också vintertid.	Infotavlor om sopinlämning.	

		Delning av diverse, från fordon till nagelsaxar. Visa exempel på dubbelt ägande.	Reklamkampanj Håll Skärgården Ren.	I Brändö är vi starka och trygga tillsammans! Vi står för en öppen gemenskap där alla har möjlighet att trivas med sig själva och varandra. Här lever vi ett aktivt liv i samklang med havet. Här gnistrar stjärnorna på natthimlen och mörkret och tystnaden är våra vänner. Det här är det föränderliga samhället som ger plats för samarbete och framåtanda för kommande generationer.
		Mattvätt, biltvätt vid Norrstrand (12?).	Installera båttömnings-stationer och transportera till Åva reningsverk (2.5).	
		Kommunmorötter för nedmontering och transport (avfall).	Butiken kunde ta ett större ansvar och ta in mindre plast och mer av engångsartiklar av andra material.	
		Bättre kontroll; kamera på avfallsstationen (1).	Inför förbud för att slänga saker i naturen och erbjud/påvisa alternativ (2.6-9).	
		Kodlås till ÅVC.	Inför små elfordon (4.3).	
			Olika alternativ på sopavgifter som uppmuntrar sortering och återvinning.	
Energi	Kommunala roddbåtar + elcyklar + kajaker (1.1)	Passivhus (1.6).	När vägar byggs/grundrenoveras ska de göras cykel- och gångvänliga.	
		Eldrivna taxibilar (1).	Solpaneler för uppvärmning (1.2-3).	
		Byta till förnybar el = byte av elleverantör (1.6).		
Kompetens	Utbildning i hållbar upphandling.	Göra det ok att använda andra språk än svenska i infosammanhang och inom föreningar.	Anslag på flera språk och göra personlig inbjudan (5.1, 5.3).	
	Giftfritt dagis.		Kommunens digitala tjänster?	
	Hållbarhetsföreläsningar inför ny mandatperiod för politiker (7).		Erbjuda språkkurser i svenska samt aktivt uppmana större arbetsplatser att arbeta med frågan (5.3).	

Brändö kommun

www.brando.ax

Bärkraft 10 juni 2019

Daniela Johansson, Chief Responsibility Officer, Vice VD

Goda exempel

- Nätverket "Hållbara storföretag på Åland"
- Paf:s hållbarhetsarbete

Nätverket “Hållbara storföretag på Åland”

Nätverket “Hållbara storföretag på Åland”

- Ordförande för gruppen 2019: Daniela Johansson (Paf) och Tove Erikslund (Ålandsbanken)
- Nätverksgrupp för de stora företagen på Åland inom hållbarhet.
- Medlemmar: Alandia Försäkring, Crosskey, Dahlmans, Eriksson Capital, Hotell Arkipelag, Inficon, Landskapets Fastighetsverk, Mathias Eriksson/Mariehamns Parti, Optinova, Orkla, Paf, Rederi Ab Eckerö, Transmar/Ålands Renhållning, Viking Line, ÅCA, Åland Post, Ålandhotels, Ålandsbanken, Ömsen försäkringar.
- **Tillsammans har vi en stor påverkan!**

bärkraft.ax

Nätverket “Hållbara storföretag på Åland” - exempel

- Kampanjer
 - Hållbart resande, möten och värdschap.
 - Personalens transporter till och från jobbet.
- Nätverksluncher
 - Klimatkompensering
 - Jämställdhet
- Investering i lotsfunktion (några av storföretagen)
- Integrationstorg i september - möten mellan företag och SFI studeranden

Paf

Spelansvar - förlustgräns

- Paf är det första internationella spelbolag som har infört en förlustgräns.
- Innebär att ingen kund kan förlora mer än €30 000 per år.
- Paf har ytterligare förbättrat och utökat antal proaktiva kontakter till kunder med ett riskbeteende.
- Ingen marknadsföring till kunder med ett riskbeteende.

"Vi vill inte att någon ska få sitt liv förstört för all framtid efter att ha fastnat i ett spelmissbruk. Vi hoppas att Pafs åtgärd blir ett steg i rätt riktning"

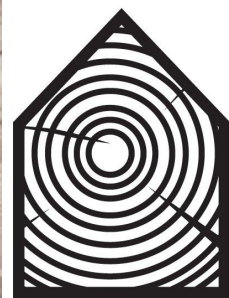
Christer Fahlstedt, VD

Miljö

- Huvudkontoret - passivhus med solpaneler
- Huvudkontoret och Helsingfors kontoret "Green Office" certifierade av WWF.
- 2018 installerade vi vattenreducerande munstycken - vilket minskade vår vattenförbrukning med 20%
- Klimatkompensering av både personal samt kunders resor.

Löfbacka
TRADITIONSBYGG

“När nytt möter gammalt och gammalt blir nytt”

Byggnadsvård. Naturliga material som håller länge!

Löfbacka Traditionsbygg AB och The Natural Building Company OY lanserar Ecococon på Åland

Mjøstårnet i Norge

Hållbarhetslotsarna

Karin Rosenberg-Brunila och Sofia Enholm

Statusrapport 3 – hur ligger vi till?

Presenteras av samhällsplanerare
Karolina Gottberg

Statusrapport 3 – framtagen genom arbetsgruppen för koordinering och rapportering

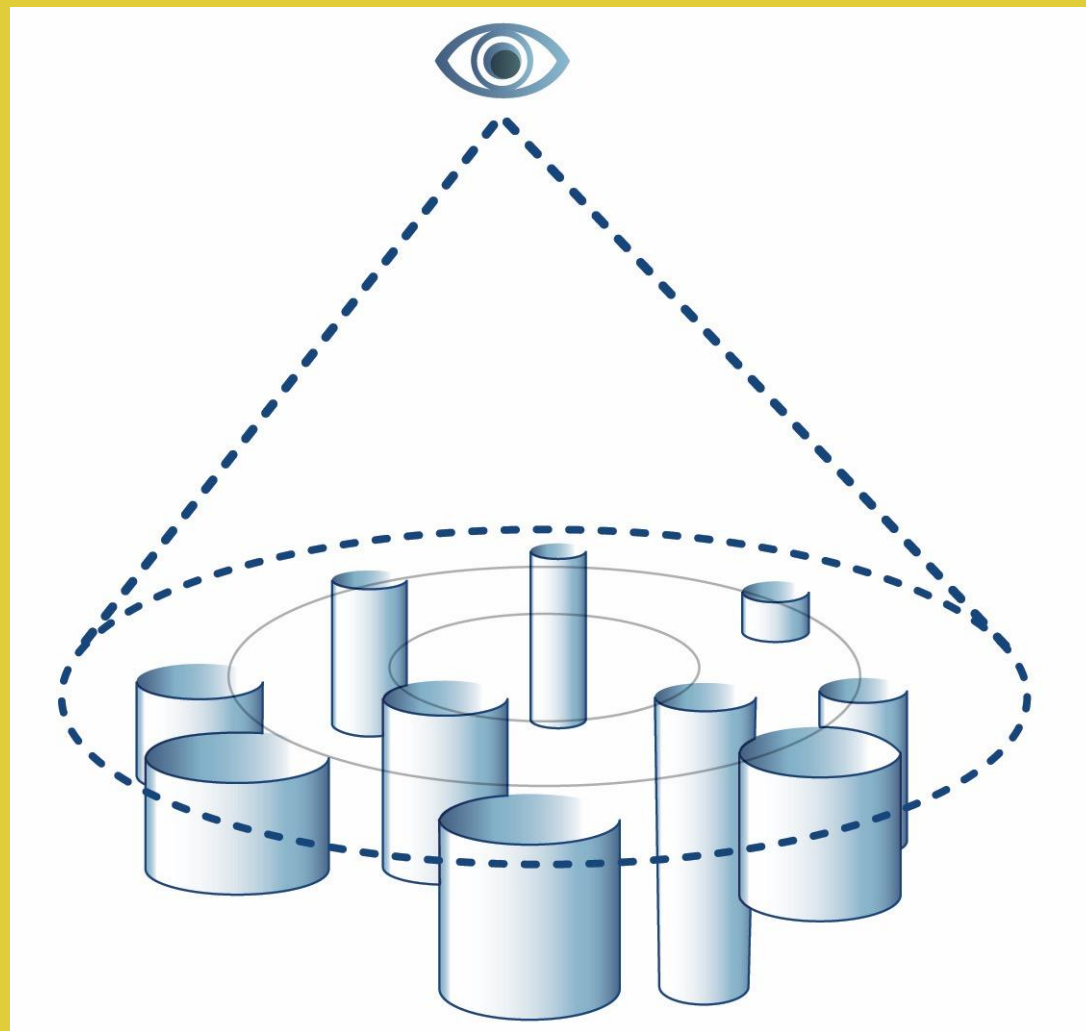
Fastställd av utvecklings- och hållbarhetsrådet

Årlig statusrapport systemperspektiv

Årliga statusrapporten bidrar till strukturerad överblick och identifierar framsteg, utmaningar och kritiska framgångsfaktorer, i syfte att utgöra beslutsstöd för alla samhällsaktörer.

Effektindikatorer för de sju strategiska utvecklingsmålen fastslås. Publiceras vid årliga Forum för samhällsutveckling.

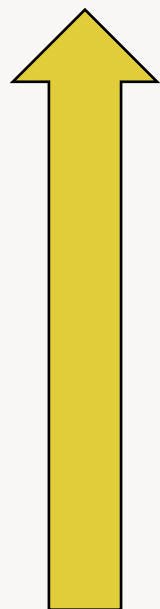
Lästips: Rådets framåtblick i Statusrapport 2 (s 4-5)
www.barkraft.ax/statusrapport/statusrapport-2

Nuläge – hur ligger vi till år 2019?

- Var närmar vi oss förverkligande av mål och vision?
- Var är hållbarhetsgapet störst?
- Var finner vi stagnation? Vad behöver vi veta mer om?
- Genusperspektiv
- Resursanvändning

Nuläge – hur ligger vi till år 2019?

Människors hälsa: rökning,
livslängd

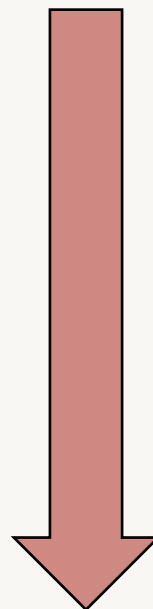
Lägre markbaserade
utsläpp av kväve och fosfor

Attraktionskraft gällande
inflyttning

Ekologisk produktion

Ökat valdeltagande

Minskade koldioxidutsläpp

Människors hälsa: psykisk
ohälsa

Försämrade vattenkvalitet:
dricksvatten och hav

Fler hotade arter – färre
livsmiljöer

Minskad attraktionskraft för
besökare

Arbetsplatser i privat sektor

Färre naturbeten

Ökad mängd avfall

bärkraft.ax

Genus- skillnader mellan kvinnor och män på Åland

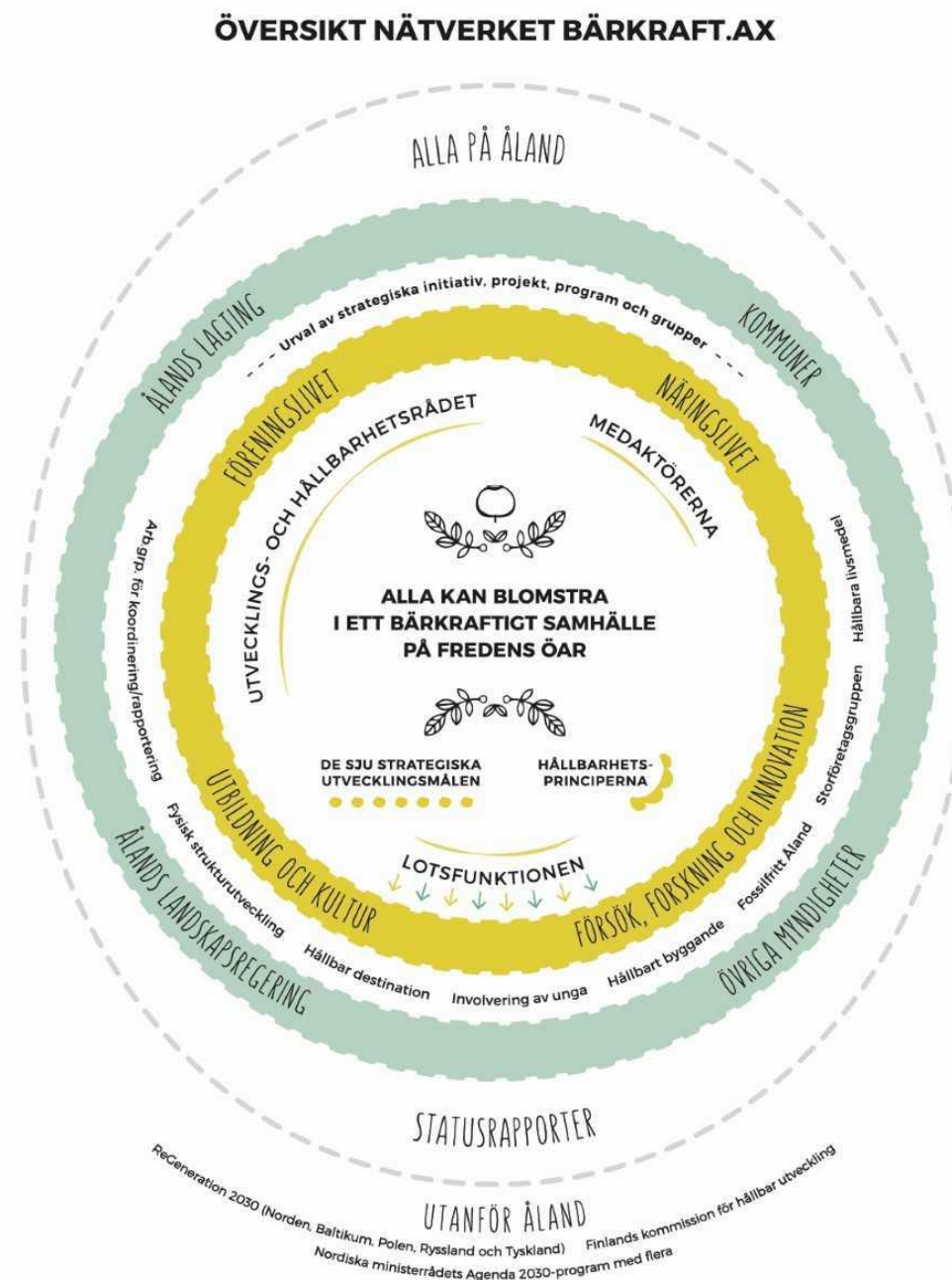
Kvinnor

- Lön: ca 85 % av männen
- Pension: 72 % av männen
- Dubbelt mer utsatta för våld i nära relationer
- På gymnasienivå: 3 ggr mer utsatta för sexuellt ofredande, 3 ggr mer ångest
- Ca 94-97 % av föräldraledigheten
- Ca 62 % av sjukdagpenningen

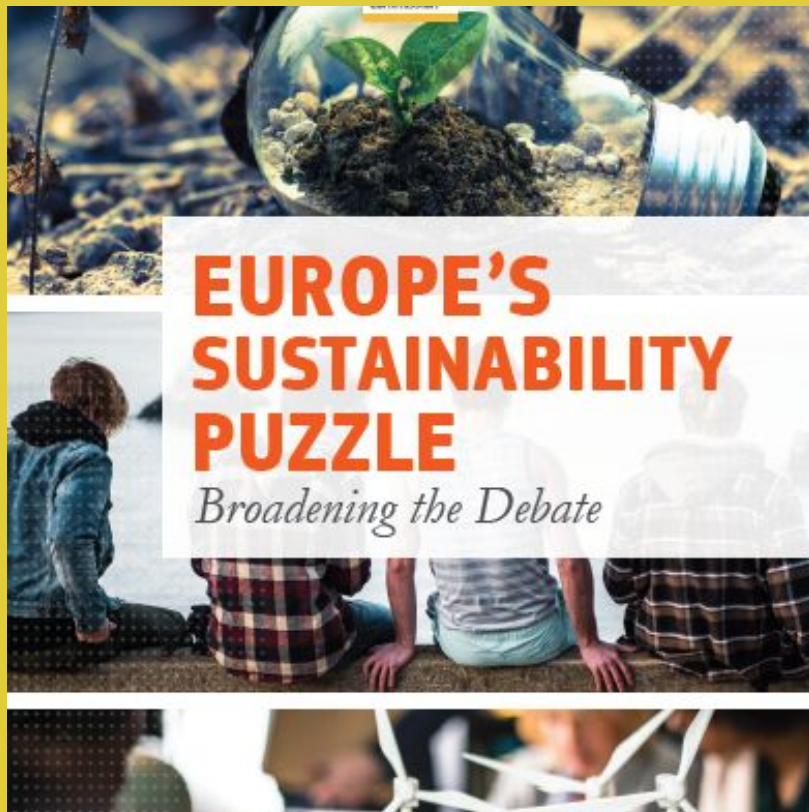

bärkraft.ax

Omställning pågår

Global omställning

FOKUS: Klimatförändringar

Det är bråttom

Alla strategiska utvecklingsmål påverkas av
klimatförändringarna

Vad kan och bör Åland göra?

bärkraft.ax

"Innan ni börjar fokusera på vad som behöver göras snarare än vad som är politiskt möjligt, finns inget hopp. Vi kan inte lösa en kris utan att behandla den som en kris. Vi måste låta de fossila bränslena stanna i jorden.

Och om lösningar inom vårt system är omöjliga att finna, kanske vi bör ändra själva systemet. Det är slut på ursäkter och tiden springer ifrån oss."

Greta Thunberg (övers. från engelska)

COP 24 år 2018

Bärkraftprisets omröstning

<http://etc.ch/dDxc>

Pannelsamtal

Utvecklings- och hållbarhetsrådet
Moderator: Fredrik Rosenqvist

Utvecklings- och hållbarhetsrådet

Utvecklings- och hållbarhetsrådet vill agera hjärta och hjärna i bärkraft-processen. Rollen handlar om att stå för kontinuiteten och vitaliteten i utvecklings- och hållbarhetsarbetet.

Rådets medlemmar 2018-2019:

- Rådets ordförande, lantråd Katrin Sjögren
- Stadsdirektör Barbara Heinonen
- Ordförande Birgitta Eriksson-Paulson (Producentförbundet)
- Vicelantråd Camilla Gunell (Landskapsregeringen)
- Förv.- och utv. chef Dan E Eriksson (Landskapsregeringen)
- Vice ordförande och informationsdirektör Johanna Boijer -Svahnström (Ålands Näringsliv resp Viking Line)
- Rektor Marcus Koskinen-Hagman (Ålands lyceum)
- Verksamhetsledare Niclas Forsström (Folkhälsan)
- Ordförande och VD Peter Wiklöf (Ålands Näringsliv resp Ålandsbanken)
- Rättsvetare Petra Granholm (Fredsinstitutet/Ålands Natur & Miljö)
- Vice VD Rebecka Eriksson (Eriksson Capital)
- Verksamhetsledare Robert Jansson (Emmaus)

bärkraft.ax

**ALLA KAN BLOMSTRA
I ETT BÄRKRAFTIGT SAMHÄLLE
PÅ FREDENS ÖAR**

DE SJU STRATEGISKA UTVECKLINGSMÅLEN

1 Välmående människor
vars inneboende resurser växer

2 Alla känner tillit och har verkliga
möjligheter att vara delaktiga i
samhället

3 Allt vatten har god kvalitet

4 Ekosystem i balans och biologisk
mångfald

5 Attraktionskraft för boende,
besökare och företag

6 Markant högre andel energi från
förnyelsebara källor och ökad
energieffektivitet

7 Hållbara och medvetna konsumtions- och produktionsmönster

Bärkraftpriset 2019

Omställningen fortsätter. Vad kan du göra nu?

Se kortfilmen *En god framtid* på barkraft.ax.

Följ facebook.com/barkraft.ax.

